

non declinare dextra aut sinistra. Inde est : « Si ascendero » in cœlum, tu ibi es¹. » Quis me inde potest pellere, etc. « A læva quid aget, non apprehendam. » Superiora repetit. A læva autem dicit non se apprehensurum deditum temporalibus. « Convertetur ad dexteram, et non vide- » bo². » Ideo non debeo esse a læva. « Convertetur » autem dixit, quia ipse spiritalibus est, unde ego me avertō, si a læva fuero. « Scit ipse viam meam : » ut etiamsi per tribulationes me duxerit, sequar. « Probavit me sicut aurum : » in tribulationibus. « Egrediar in præceptis » ejus : » De tenebris meis exeam sed tamen in præceptis ejus. « Si autem ipse judicavit sic : » ut per tribulationes me tanquam aurum probet. « Propterea ad eum » festinavi³ : » quia me tribulavit, ideo relictis temporalibus ad eum festinavi. « Et commonitus sollicitus fui de » eo : » ut his pœnis carnalibus æterna supplicia devitarem. « Idcirco a facie ejus turbabor⁴. » Modo turbabor, ut caveam cogitans futurum judicium, ubi erit ejus manifestatio. « Et Dominus mollivit cor meum⁵. » Et ipsum timere, quo cavet futuras pœnas, misericordiæ Dei deputat. Non enim sciret superventuras pœnas et tenebras malis, nisi Dominus molliret cor ejus præsentibus tribulationibus : adversus illud, quod indurat Deus cor Pharaonis⁶.

XXIV. « Quare Dominum non latuerunt horæ : » Quamobrem, vel, itaque. « Finem transgressi sunt : » Christum. « Et inclinaverunt pauperes a via justa⁷ : » ut vel imitarentur eos, vel inde arbitrarentur non esse divinum judicium, quia impunitam videbant malitiam, qua eis nocebant relinquentes justitiam. « Simul absconditi sunt mites » terræ : » cum his qui declinaverunt a via justa, abscon-

¹ Psal. cxxxviii, 8. — ² Job. xxiii, 9. — ³ Ibid. 10, 11, 13 et 14. — ⁴ Ibid. 15. — ⁵ Ibid. 16. — ⁶ Exod. vii, 3. — ⁷ Job. xxiv, 1 et 4.

diti sunt mites, ne mihi ferrent auxilium. Nam tria sunt genera hominum in Ecclesia, cum fit persecutio : alii enim consentiunt, alii fugiunt, alii patiuntur, quorum personam sustinet Job. « Et irruerunt asini feri in agro » super me¹. » Stulti et indomiti, et ob hoc superbi, irruerunt super me confitentem, scilicet Ecclesiam. « Et » exeuntes ad opus suum. » Hoc enim opus est eorum, ut in me irruant, id est, ad hoc deputati sunt a Deo. « Suavis factus est ei panis in adolescentibus. » Impio et persecutori suavem panem dicit, id est, persecutionem, qua libenter fruebatur, cum eam faceret adolescentibus, ut adolescentibus aut pro amatoribus voluptatum accipiamus, quia ipsi facile talibus consentiunt; aut pro eis qui tantum in Ecclesia profecerunt, ut pueritiæ quidem simplicitatem transierint, sed nondum pervenerint ad robur illud virile, quo etiam persecutor contemnitur. « Agrum » ante tempus non suum demessuerunt². » Aut genera dicit persecutionum, ut aliquem agri damno terrerent : aut pro agro Ecclesia intelligenda, quam ante maturitatem persecutionibus metere voluerunt, id est, antequam simul zizania crescerent, ut tempore messis separarentur³. » De stillicidiis montium madescent : » confugientes nudi ad speluncas, ubi saxa distillant. « Rapuerunt ab ubere » pupillum⁴. » Pupilli et viduæ plerumque ex persona Ecclesiæ accipiendi : est populus sub tormento. « Et eum » qui ceciderat, humiliaverunt : » desertum vel auxilio Dei, vel alicujus; quod est magnæ sævitæ, non talibus parcere. « In angustiis insidiati sunt inique : » in necessitatibus. « De civitate et de domibus ejiciebantur : » Ab eis ejiciebantur alii. « Anima vero parvulorum in gemitu » valde : » fuit. « Ipse autem Deus eorum curam non

¹ Job. xxiv, 5. — ² Ibid. 6. — ³ Matth. xvi, 29. — ⁴ Job. xxiv, 8, 9.

» habuit¹ : » impiorum, quia modo curam eorum non habendo, fecit eos desperare de iudicio Dei : quia impune mala faciebant. « Et ideo in tenebras traditi sunt : » ignorantiae iudicii Dei. « Et repente ut fur, » eos occupabit dies ille. « Oculus adulteri observat tenebras². » Ostendere vult, in quas tenebras tradantur impii per impunitatem : non enim eas quas captant adulteri, et cæteri qui male faciunt per noctem, ne agnoscantur per diem, sed illas quæ etiam mane super eos sunt. « Suffodit in tenebris domos. » Alia mala facta commemorat. « Per diem » obsignaverunt semetipsos : » occultaverunt. « Non cogoverunt lucem, quia simul eis manet umbra mortis : » non quia nox recessit, propterea eos deseruit umbra mortis. « Levis est super faciem aquæ³ : » ad comparisonem terræ, splendidiore accipiendi sunt, quos lux penetrat et imago levitatis : et ideo levis est super eos umbra mortis. Nam et ipsi portant eam per conditionem carnis. Vel, « Levis est super faciem aquæ » dixit, super eos qui in baptismo confitentur. « Maledicatur pars eorum super terram. » Sterile sit quod delegerunt, » De sinu enim pupillorum rapuerunt : » de corde infirmorum verbum per malam suasionem. « Deinde rememortum est peccatum ejus : » quod putabat in oblivionem venire. « Conteratur sicut lignum insanabile omnis iniquus : » quod non sanat. « Sterili enim non fecit bene : » quæ sine consolatione filiorum est. « Consurgens ergo » non credit contra vitam suam⁴ : » non credit adversus vitam suam : debuit enim credere malam se habere vitam, et eo ipso consurgere. « Cum infirmari cœperit, non » speret sanitatem : » tribulari. « Sed cedit in languorem⁵. » Tales enim impius consolationes quærit in rebus

¹ Job. xxiv, 11, 12. — ² Ibid. 14, 15. — ³ Ibid. 16-18. — ⁴ Ibid. 19-22. — ⁵ Ibid. 23.

adversis, quibus infirmior fiat. « Emarcuit sicut malva » in æstu altitudo ejus¹ : » quia non tulit æstum tribulationis; malva autem, propter infirmitatem. « Aut sicut » de stipula spica decidens sponte ejus. » Quia mane erat in culmine ipsius. Ipse enim sibi elegit tales consolationes, quibus pejus infirmetur. « Alioquin quis est qui » loquatur mendacium me dicere²? » si et aliter sunt.

XXV. VERBA BALDAD SAUCHITIS. « Quid enim exordium » quam timor ab eo³? » Ista subjunctio videtur illis verbis consentire, quibus dicit Job : « Idcirco a facie ejus » turbabor, considerabo, et timeo ab eo⁴. Nemo putet esse » moram piratis. » Sine mora secundum permissum ejus tentant. « In quem enim non venient insidiæ ab eo⁵? » hoc est, cum ipse permittit. Insidias autem dicit tentationes. « Aut quomodo erit homo justus coram Domino? » Ergo juste eum tentari permittit. « Vel quomodo se mundum » dabit natus ex muliere? » nisi enim a Deo mundatus fuerit, immundus est. « Si lunæ præcipit, et non lucet⁶. » Quoniam si exigant rationes et ordo providentiæ ipsius, ut luna non luceat, præcipiet ut non luceat, et non lucebit. Sed quare? Utrum inde vult videri non mundam lunam coram eo, quia præcipit ei, et non lucet : an forte rationalis animæ natura figurate hic insinuat, cui sol intelligibilis est lumen illud verum, quod illuminat omnem hominem⁷. Et quoniam tanto magis luna lucet terrenis aspectibus, quanto magis recedit a sole; cum autem propinquat soli, interimitur terris : intelligamus animæ divinitus præcipi, ut superata nativitate terrena atque mortali, qua splendor ejus apparet terreno sensu videntibus, appareat et propinquet, subjugeturque sapientiæ, quo ejus luce secretissime exultans, caveat facere justitiam suam

¹ Job. xxiv, 24. — ² Ibid. 25. — ³ Id. xxv, 2. — ⁴ Id. xxii, 15. — ⁵ Id. xxv, 3. — ⁶ Ibid. 4, 5. — ⁷ Joan. 1, 19.

coram hominibus, ut videatur ab eis¹, sed cum gloriatur, in Domino gloriatur². Quia et cum apparet hominibus, dono Creatoris apparet, « Nec stellæ sunt mundæ apud » eum, » in comparatione ejus.

XXVI. VERBA JOB. « Cui ades, vel quem adjuturus est³? » cum indignans tanquam injustitiæ eorum, putaret eos a Deo puniendos. Verum sibi ipse loquens se ipsum revocat, ut Deo potius dimittat iudicium eorum, ne aut adesse Deo videatur, aut adjuvare eum velle, quasi invalidum, ad coercendos vel corrigendos homines; aut consilium dare, quid cum illis agat; aut sequi eum, tanquam assecuturus causam, quare dolosos homines esse et vivere patiatur, cum superet omnem animam quærentem virtute incomprehensibili; aut quasi annunciare illi aliquid de illis, cum ab ipso habeat homo et spiramen, cum aliquid enuntiat. « Numquid gigantes redigentur in nihilum⁴? » Non ergo mirandum, si istis Deus parcat, quando gigantes non redigit in nihilum. Et ne diceretur: « Sed ad inferos detrusi sunt; » subjecit, « Quia infernum videt Deus⁵: » et tamen eos ibi ordinavit ubi esse meruerunt; sicut justos sive nunc sicut sunt, sive postea sicut erunt, quamvis eos nunquam removeat a facie sua, quia omnia nuda sunt coram eo: ita ut proximos gigantes etiam istos consolatores superbos accipias. « Subter aquam et proximi eorum. » an « Subter aquam, » subaudiendum, tenentur, vel aliquid tale? « Et non est » velamen perditioni. » Etiam perditio eum non latet. « Extendens Aquilonem super nihilum⁶. » Potest Aquilo diabolus significare, et terra peccatorem; quoniam et illi et illi inanis est spes. « Suspendens terram super nihilum: » in aërem. « Ligans aquam in nubibus suis: » propter obscuritatem prophetiæ. « Et non est scissa nubes sub eo⁷: »

¹ Matth. vi, 1. — ² 1 Cor. iii, et 2 Cor. x, 17. — ³ Job. xxvi, 2. — ⁴ Ibid. 5. — ⁵ Ibid. 6. — ⁶ Ibid. 7. — ⁷ Ibid. 8.

sub veritate quam habuit nubes, quæ non scinditur Scripturas intelligentibus: non enim adversaria dicuntur, sicuti putant non intelligentes. « Qui tenet faciem solis (1): » ne agnosceretur ab impiis Sol justitiæ. Et extendit super eum nubem suam: » carnem, quam Dominus suscepit. « Præceptum circumdedit super faciem aquæ¹: » populos. « Usque ad consummationem lucis: » hujus vitæ finem, hoc est, finem sæculi, aut quo usque consummentur, id est, perficiantur homines, quibus dictum est, « Fulistis enim » aliquando tenebræ, nunc autem lux in Domino². Columnæ » cœli contremuerunt, et obstupuerunt ab increpatione » ejus³: » quod contigit Petro per Paulum⁴. « Virtute » sua sedavit mare⁵: » placavit sæculum, a quo persecutionem patiebatur Ecclesia. Unde etiam columnas cœli contremuisse ab increpatione ejus, potest hoc modo intelligi, ut robustissimi Ecclesiæ contremuerint pro infirmis, ab increpatione Domini permittentis tentationes persecutionis. Columna enim clamat; « Quis infirmatur, et ego » non infirmor? quis scandalizatur, et ego non uror⁶? » Prudentia ejus vulneratus est cetus. » Vulneratum dicit diabolus dolore, quo ei justis non cedebant. « Et claustra » cœli metuunt eum: » vel Angeli, vel qui acceperunt claves regni cœlorum. « Præcepto autem peremit draconem desertorem⁷. Eundem dixit et cetum. Sed nunc ostendit quomodo sit vulneratus, cum acceperunt præceptum, qui ei renuntia verunt. « Ecce hæ partes viæ ejus: » qua ad Deum venitur. « Virtutem autem tonitrus ejus » quis sciet, quando faciet⁸; » Tonitrum dicit evidentissimam vocem manifestationis ejus: aut illam forte vocem, quam dedit per filium tonitrus; « In principio erat Verbum, et Verbum erat apud Deum, et Deus erat Ver-

¹ Job. xxvi, 9, 10. — ² Ephes. v, 8. — ³ Job. xxvi, 11. — ⁴ Gal. ii, 11. — ⁵ Job. xxvi, 12. — ⁶ 2 Cor. xi, 29. — ⁷ Job. xxvi, 12, 13. — ⁸ Ibid. 14.

» bum¹ : » ut sit ordo, « Quando faciet, utrum quis » sciet virtutem tonitrus ejus? »

XXVII. « Et spiritus divinus in naribus meis. » Hic ostenditur prophetice eum dicere quæ dicit, et prophetice cognoscere, quia isti consolatores ejus dolo pleni sunt. « Absit a me justos vos dicere, donec moriar² : » etiamsi usque ad mortem persequamini me, quia vos libere reprehendo. « Nec enim separabo innocentem : » ne vos autem. « Nec enim conscius sum mihi iniquum quid commisisse³. » Illi enim solent plerumque aliis parcere, qui metuunt sibi aliquid verum objici. « Quæ enim spes est impio? Quia » expectat. » Ne quis putaret male eum optasse inimicis suis, hic aperuit quo animo dixerit. Impietatem quippe illorum vult everti, et perire superbiam : quod fit cum solvitur ab impietate anima quæ tenebatur rea; solvitur autem per confessionem pœnitentis hominis, et gratiam ignoscentis Dei. Ergo « Quæ enim spes est impio? » interrogatio : et responsio, « Quia expectat et confidit in » Domino, si forte solvatur, aut preces ejus exaudiat Do- » minus⁴. » Potest quidem et alius sensus occurrere in his verbis, sed non ita contextitur et libro et fidei, ut quasi totum ex desperatione sit, quod spem prorsus non habeat impius : cum adversus hoc scriptum sit : « Cre- » denti autem in eum qui justificat impium, deputatur » fides ejus ad justitiam⁵. » Et ideo quod sequitur, gratia Domini dicere intelligitur. « Aut si evenerit ei necessi- » tas. » Ideo debemus expectare gratiam solventis. Num- quid enim in necessitate, id est, in tentatione, « Habuit » fiduciam, » meritorum in conspectu Dei? « Aut si in- » vocaverit exaudiet eum⁶? » si tanquam fiducia operum suorum invocat, quæ nulla sunt, « Quapropter annun-

¹ Joan. 1, 1. — ² Job. xxvii, 3 et 5. — ³ Ibid. 6. — ⁴ Ibid. 8, 9. — ⁵ Rom. iv, 5 — ⁶ ob xxvii, 9. 10.

» tiabo vobis quid sit in manu Domini : » quid disponat Deus. « Ecce omnes notis, quia vane vana loquimini¹ : » ob hoc gratia jam expectanda est. Quomodo enim allegavit merita operum suorum vane vana loquens? « Posses- » sio vero potentium veniet ab Omnipotente super eos² : » ut possideant eos potentes, id est, diabolus et angeli ejus. Potentes autem ideo dicit, quia isti infirmabuntur sequentes vanitatem, ut in eos illi prævaleant duces et principes vanitatis : quomodo et Dominus fortem eum appellat, non ob aliud nisi quia tenet invalidos. « Quod si multi » fuerint filii ejus, in occisionem erunt³. » Filios ejus dicit, qui eum ad seducendum imitantur, falsorum dogmatum persuasorem in damnationem. « Si autem juvenes » facti fuerint, indigebunt ; » id est, si confirmati fuerint in errore, indigebunt, non enim eos satiavit vanitas. « Et qui circa eum sunt morte morientur : » qui simillimi ei sunt ad seducendum. « Et viduis eorum non miserebi- » tur⁴ : » plebibus, quas seduxit cum eis, viri morte desertis, quasi fidem illis conjugalem in erroris promissione servaverit. « Quod si et collegerit ut terram argentum⁵ : » id est, si prudentes et sapientes, cum adhuc terra et lutum sunt, id est, cum adhuc stulta et carnalia sentiunt, eis consenserint? postea correcti et cognoscentes ad justos convertentur. « Erunt enim domus eorum sicut tineæ et » araneæ, quæ servavit⁶ : » cor vel conscientiam. Aut domus dixit munimenta, quibus se protegunt, verum astuta et latebrosa, sed invalidissima, sicut tineæ folliculus quo se abscondit, et araneæ caverna, in quam se recipiendo cooperit, et claudit eam. « Quæ servavit » autem, intelligitur se ipsa in illa caverna; quia non omnes araneæ hoc faciunt : propter spontaneam et interiorum cor-

¹ Job. xxvii, 11, 12. — ² Ibid. 13. — ³ Ibid. 14. — ⁴ Ibid. 15. — ⁵ Ibid. 16. — ⁶ Ibid. 18.

ruptionem iniquæ cogitationis, et propter inutilia opera, quæ quasi diligenter in domo servavit sibi impius. « Dives » dormiet, et non adjiciet : » quia post mortem non adjiciet ad ipsas impietates divitias. « Oculos suos aperuit, » et non est¹. » In resurrectione enim non inveniet se ipsum divitem, quod putaverat. « Tollet eum æstus, et » abibit : » aut æstus maris, tribulatio sæculi : aut æstus quo arescunt herbæ, quæ radicem non habent. « Et ventilat eum de loco suo² : » aut de spe sua ; aut Deus eum ventilabit de loco suo, ut non sit in loco Dei, hoc est, in populo quem inhabitavit Deus. « Et projiciet super » eum, et non parcat : » tanquam aggerem pœnarum. » Plaudet super manibus suis³ : » sicut dictum est : « Et » ego perditioni eorum superridebo⁴ : » non enim superlugebit perditionem impiorum.

XXVIII. « Est enim argenti locus unde fit⁵ : » prudentes, qui magis in actione sunt. « Locus autem auro, ubi purgatur : » sapientes, qui in contemplatione sunt : « Ferrum » enim de terra fit⁶. » Hæc metalla indifferenter accipienda in bono sunt : nam ideo ferrum dixit, quia nihil interest, quasi superius de ferro diceret : quamvis ferrum possint fortes intelligi. Revera enim nulla distinctio est in sapientia hominum quam in ea sunt. « Æs autem similiter » ut lapides excluditur⁷ : quia totum de terra separatur : ut ostendat propterea esse bonos malis mixtos ad tempus, quia de ipsis malis secluduntur boni, et per illos purgantur tanquam metalla operi vel ædificio necessaria ; cum ipsa terra opus habeant eliquari, ac formari, unde et separandi sunt, ut post hanc separationem habeat terra locum atque ordinem suum, sicut impii per damnationem pro meritis suis. « Et omnem finem ipse invenit : » quid

¹ Job. xxvii, 19. — ² Ibid. 21. — ³ Ibid. 22, 23. — ⁴ Prov. 1, 26. — ⁵ Job. xxviii, 1. — ⁶ Ibid. 2. — ⁷ Ibid.

quo perduceret. « Invenit » autem dixit, instituit. « Lapis tenebræ et umbra mortis¹. » « Lapis, » id est, Vetus Testamentum, tenebris et umbræ mortis datum est, id est, carnalia sectantibus, quamvis ab uno Deo hæc expectarent : unde superbientes non discindebant torrentem, id est, non transibant per lapsum temporalium ad aliquam soliditatem, sed ipso lapsu ferebantur. « Et facta » est discissio torrentis a cinere² : » hoc est, a confitente peccata sua, et non superbiante de meritis operum : quod factum est per gratiam Novi Testamenti. « Discissio torrentis a cinere : » ab hominibus. « Et commoti sunt ab » hominibus : » adulantibus non increpante Deo, ab ipsa³, quæ eis promissa erant perdendo primatum suum. « Terra de qua egressus est panis⁴ : » subaudiendum, Ipsos dico commotos de quibus, tanquam de terra, panis Domini exiit. « Et eam incensurus est : » infidelem cœlesti judicio Dominus. « Locus sapphiri lapides ejus : » ordo, locus sapphiri, id est, pretiosi et necessarii ædificio civitatis cœlestis. « Et aggeres aurum ei : » aurum ei non modicum est, sed aggeres. « Semitam quam non cognovit avis : » humilitatem Domini. « Nec vidit eam » oculus vulturis : » diaboli. « Non transit super eam » leo : » per fortitudinem superbiens. « In durissimo lapide extendit manum suam⁵. Potens est enim Deus » de lapidibus excitare filios Abrahæ⁶. Et ripas fluminum disruptit : » ut totum irrigaret. Flumina enim dicit prædicatores verbi. Voluerunt quippe ripis suis contineri, ut tantum circumcisioni prædicarent. « Omne vero pretiosum vidit oculus meus⁷ : » humanus, per Verbum carnem factum. « Altitudinem fluminum revelavit. » Virtutes tolerandi persecutiones in martyrio occultæ et

¹ Job. xxviii, 3. — ² Ibid. 4. — ³ Forte *ob ipsa*. — ⁴ Job. xxviii, 5. — ⁵ Ibid. 6-9. — ⁶ Matth. iii, 9. — ⁷ Job. xxviii, 10.

altæ sunt in homine, donec persecutionis tentatione re-
velentur. « Ostenditque virtutem suam in lumine¹: » in
eis quibus dixit: « Vos estis lux mundi². » Per quos etiam
pars Judæorum non parva conversa est. « Abyssus dixit:
» Non est in me³. » Ideo in abyssonibus constituti homines
eam invenire non potuerunt, quia in ea non est. « Non
» dabitur aurum inclusum pro ea: » id est, thesaurus,
« Non erit deterior auro Ophir⁴: » tanquam si diceret,
Vel sic eam quærite, siquidem deterior non sit auro
Ophir. « Non æquabitur ei aurum et vitrum⁵. » Aut in-
telligendum aliquod vitrum speciosum; aut quia sunt ho-
mines, qui vitrum plus diligant quam sapientiam. « Et
» commutatio ejus vasa aurea: » non sunt, subaudis. « Et
» excelsa et Gabis⁶ non erunt in memoria (2): » oblivioni
erunt in comparatione ejus. Aut, « Excelsa et Gabis, » tan-
quam superba quæque non sint in memoria, ut per hu-
militatem trahas de absconditis sapientiam. « Sapientia
» unde inventa est⁷? » dicit, quia non potuit eam in-
venire homo nisi per gratiam, ideo ad Deum converten-
dum esse cor. « Latet ab oculis omnis hominis: » quia
non est in sensibilibus. « Perditio et mors dixerunt: »
perditi et mortui, cum in deliciis vivunt. « Dominus com-
» mendavit viam ejus⁸: » humilitatem, quæ abscondita
est a volucribus cœli. « Et ipse novit locum ejus: » Locus
sapientiæ quis, nisi Pater est? Cum enim dicitur: « Ego
» in illo, et ille in me⁹; » invicem sibi quasi loca sunt.
« Ipse enim omne quod est sub cœlo, perspicit. » Hoc
modo ea novit, quo fecit, et non sensibiliter. « Vento-
» rum libramenta, atque mensuras¹⁰ (3). » Tota creatura
per partem significatur. Et bene, pondere, mensura, et

¹ Job. xxviii, 11. — ² Matth. v, 14. — ³ Job. xxviii, 14. — ⁴ Ibid. 15,
16. — ⁵ Ibid. 17. — ⁶ Ibid. 18. — ⁷ Ibid. 20. — ⁸ Ibid. 21-23. — ⁹ Joan.
x, 38. — ¹⁰ Job. xxviii, 24, 25.

numero, omnia dixit facta¹, » in quibus intelligitur Creator.
« Quando fecit, sicut vidit, enumeravit. » Non extra vi-
dit ut faceret; sed in semetipso, sicut artifex. « Et viam
» tempestatum vocibus²: » tempestatum pro tentatio-
num positum est; tentationum autem, pro his qui tentan-
tur: quomodo dicerentur voces naufragii, pro vocibus
naufragorum. « Tunc vidit eam, et exposuit eam. » In
prædestinatione Dominus vidit viam, qua se converterent
tentati. « Paravit et investigavit³: » in prædestinatione,
non in actione.

XXIX. « Quisnam me restituet in menses priorum die-
» rum⁴? » Hæc ex persona dici videntur Ecclesiæ simul
cum capite Christo, tanquam totus ipse homo loquatur
tempore abundantiae tribulationum et tentationum, tan-
quam his diebus, de quibus Dominus dicit: « Venient
» dies quando optabitis videre unum de diebus istis, et
» non videbitis⁵. » Eo enim tempore, quo Dominus erat
in terra, nulla erat sollicitudo, quamvis adhuc populo
parvo christiano, qui constabat ex his qui in eum credi-
derant, ex quibus erant plus quam quingenti fratres, qui-
bus etiam post resurrectionem apparere dignatus est⁶, sicut
Apostolus dicit. Nulla ergo tunc erat sollicitudo, ne aut
a malis male gubernaretur Ecclesia, aut hæresum vel
schismatum laniaretur insidiis. Nam nec ipsas corporales
persecutiones passa est; non aliquas pertulit vel intrinse-
cus vel extrinsecus adversitates. Loquitur itaque Job ex
persona hominis, hoc est, populi ad Novum Testamentum
pertinentis, desiderantis illos dies, sicut prædixerat Do-
minus. Et fortasse ideo menses appellavit, non annos,
quia ex quo elegit Dominus Discipulos, usque ad passio-
nem, non anni, sed menses fuerunt. « Cum lucebat lu-

¹ Sap. xi, 21. — ² Job. xxviii, 26. — ³ Ibid. 27. — ⁴ Id. xxix, 2. —
⁵ Luc. xvii, 22. — ⁶ 1 Cor. xv, 16.

» cerna ejus super caput meum¹ : » vel carnem Domini visibiliter præsentem, vel verbum ex ore præsentis corporaliter. « Cum verbum Domini inspiceret domum meam : » ad diligentiam custodiendi conversationem. « Et » circum me pueri mei : » qui obsequabantur humiliter necessaria administrantes. « Cum flueret per vias meas » butyrum : » per mores meos exultationem fidei et bonorum operum. « Cum montes mei abundarent lacte : » Prophetæ bene parvulis exponerentur. « Cum exirem matutinus in civitate² : » aut cum jam claritas lucesceret, transactis tenebris timoris; aut in exordio Ecclesiæ, ut non satis occultus, non satis manifestus. « Et in plateis » ponebatur mihi sella : » a turbis deferebatur mihi docendi auctoritas. « Videntes me adolescentes absconditur³ : » dediti concupiscentiis. « Senes autem » assurgebant : » prudentes. « Et potentes cessaverunt » loqui : » superbientes de doctrinis suis. « Quia auris audivit, et beatificavit me⁴. Populus quem non » cognovi servivit mihi, in auditu auris obedivit mihi⁵. » » Et oculus videns me declinavit : » Judæorum non credentium. « Et os viduæ benedixit me⁶ : » ejus animæ, quæ diaboli conjugio renuntiavit. « Ecce ferebatur mortuus » filius unicus matri suæ, quæ erat vidua⁷. Et vestiebar » judicio, sicut chlamide⁸ : » in præferendis spiritualibus, carnalibus, nesciat sinistra quid faciat dextera tua⁹, » id est, qua intentione operetur : operta enim sinistra dextera exerta est in vestitu chlamidis; quod facit, qui recte judicat, quo sit referendum quod operatur. « Judicium » quod non noveram exquisivi¹⁰. Ecce nos dimisimus » omnia, et secuti sumus te, quid nobis erit¹¹? » Dicit fe-

¹ Job. xxix, 3. — ² Ibid. 4-7. — ³ Ibid. 8. — ⁴ Ibid. 9 et 11. — ⁵ Psal. xvii, 45. — ⁶ Job. xxix, 11 et 13. — ⁷ Luc. vi, 12. — ⁸ Job. xvix, 14. — ⁹ Matth. vi, 3. — ¹⁰ Job. xxix, 16. — ¹¹ Matth. xix, 27.

licitatis suæ fuisse, quod habuerit a quo quæreret de futuro judicio. « Confregi molas iniquorum¹ ; » ut jam non devorarent plebem de cibo panis. « Ætas mea senescet, » sicut arbor palmæ, multo vivam tempore² : » prolongabitur, et ero sicut arbor palmæ in honore sempiterno, et celsitudine, et rectitudine. « Et ros morabitur in messe » mea. » Ex quo seminatur et germinat ager; messis dicitur. « Gloria mea nova mecum : » id est, Novi Testamenti. « Et arcus meus in manu mea gradietur : » faciam quod præcipio. « Et in sermone meo non adjecerunt³. » Perfectionem Evangelii significat : nam sermo synagogæ datus indignit adjectione. « Sed gavisi sunt cum loquerer eis : » quia prior locutio timorem habebat, sequens charitatem. « Quod si et riderem ad eos, non credebant⁴ : » de his quæ in parabolis ita loquebatur, ut non intelligeretur; non tamen sicut verba sonare videbantur, vana dicere putaretur. Hic est risus Saræ⁵, qui significabat omnia eos in prophetia fecisse : unde qui figurate aliquid dicunt. « Elegi eorum viam, et sedi princeps⁶ : » aut suscipiendo mortalitatem, aut cum publicanis et peccatoribus convivando, sed ita ut princeps eis essem ad salutem. « Et habitabam sicut rex cinctus fortibus : » qui suis dimissis eum secuti sunt. « Quasi consolans tristes. » Eos dicit qui spe gaudebant, cum de præsentis vita erant tristes. Beati lugentes⁷, ut dictum est : et quasi tristes, semper autem gaudentes⁸ : qui non possunt tenere illam magnitudinem, de qua dictum est : « Qui autem fecerit, et sic docuerit, » magnus vocabitur in regnum cælorum⁹. »

XXX. « Nunc autem derident me infimi, nunc monent » me minores tempore¹⁰ : » quia et postea nati sunt in Ec-

¹ Job. xxix, 17. — ² Ibid. 18. — ³ Ibid. 19, 20 et 22. — ⁴ Ibid. 24. — ⁵ Gen. xviii, 10. — ⁶ Job. xxix, 25. — ⁷ Matth. v, 5. — ⁸ 2 Cor. vi, 10. — ⁹ Matth. v, 19. — ¹⁰ Job. xxx, 1.